Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 246. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 28-го ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1953. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 246. VOL. LXI.

КРАЙОВА ПРОДУКЦІЯ В 1953 Р. МОЖЕ ДОСЯГНУТИ $368,000,000,000

ВОНА БУДЕ ВИЩА НА 5% В ПОРІВНЯННІ З 1952 Р.; ТІЛЬКИ ПРИБУТОК ФАРМЕРІВ НИЖЧИЙ ВІД ПОПЕРЕДНІХ РОКІВ

Вашингтон. — Дирекція Федеральних Резерв повідомляє, що загальнонаціональна продукція в 1953 році може вкінці цього року досягнути 368,000,000,000 долярів і таким чином буде на 5 відсотків вища від загальної продукції в попередньому 1952 році. Особистий прибуток має осягнути в цьому році суму 285,000,000,000 долярів, значить, буде вищий на 6 відсотків в порівнянні з 1952 роком. Тільки прибуток фармерів буде менший в порівнянні з попередніми роками. Він має становити 16,500,000,000 долярів, і це буде найнижчий прибуток фармерів від 1949 року. Зменшення фармерського прибутку, спричинене обниженням цін на продукти сільського господарства є найбільшою турботою уряду не тільки в господарській, але і в політичній ділянках. Уряд сподівається, що це обниження цін на фармерські продукти буде затримане урядовими заходами в боротьбі з надміром продукції в і допомозі з приводу посухи. Повідомлення про національну продукцію прийшло майже одночасно з повідомленням департаменту праці про те, що впродовж вісьмох останніх місяців ціни на споживчі товари зростають лише в незначній мірі і дійшли до найвищого пункту. Департамент Праці вірить, що процес зростання цін затримається. Також високо стоять господарська активність і число затруднення, хоч в останніх місяцях і тут видно деяку тенденцію до повільного обниження. Якщо в найближчому році прийде до обмеження видатків федерального уряду, то затримання теперішньої висоти в національній продукції залежатиме від того, чи зросте попит населення на споживчі товари.

Губернатор Персонс проголосив Стівенсона кандидатом в 1956 році

Монтґомері, Алабама. — Губернатор Алабами Ґордон Персонс на неофіційних зборах демократів в залі стейтової Палати Репрезентантів — проголосив, що Адлей Стівенсон, цей „великий американець є нашим всеамериканцем", і біля нього демократи зорганізують дружину, яка напевно переможе в президентських виборах 1956 року. „Сьогодні, казав губернатор Персонс, з волі Бога, ми стоїмо коло майбутнього президента ЗДА." Сам переможений демократичний кандидат на президента в виборах 1952 року не заявив про свій намір кандидувати на президента при найближчих виборах, а тільки пообіцяв працювати з усіх сил для партійного об'єднання всіх демократичних груп, щоб зменшити розходження між південними і північними членами Демократичної партії. Стівенсон сказав: „Дні нашої меншини пораховані", і доля всього вільного світу „залежить від мудрости демократичної партії, коли вона знову обійме владу."

Демократи закидають республіканцям плян зруйнувати соціяльне забезпечення

Вашингтон. — Демократичні конґресмени, члени конґресових комісій, які займаються справами соціяльного забезпечення, заявляють, що республіканці змагають до того, щоб зруйнувати соціяльне забезпечення. Ці обвинувачення проголошено в зв'язку з тим, що Конґресова Підкомісія Способів і Метод закликає, а не просить бувшого комісара Соціяльної Безпеки Артура Дж. Алтмейера на свідка перед цю підкомісію. Конґресмен Герман П. Ебергартер заявив, що ця підкомісія нічого іншого не робить, тільки „пробує здискредитувати і вщент знищити теперішню систему соціяльного забезпечення". Конґресмен Джан Д. Дінґелл, також член цієї підкомісії, заявив, що урядове покликання Алтмейера на свідка — це „злочин" закликати, а не просити на свідка бувшого комісара Соціяльного Забезпечення. Алтмейера закликали на свідка ще в вересні перед цю підкомісію, але він не міг тоді з'явитися, бо мав інші обов'язки.

Стассен заявляє про можливість обмеження допомоги Европі

Вашингтон. — Директор Адміністрації Закордонних Операцій, Гаролд Е. Стассен після повороту з Европи заявив, що можна буде значно обмежити господарську й військову допомогу Европі в найближчому бюджеті ЗДА на фінансовий рік, що почнеться 1 липня 1954 року. Стассен склав цю заяву після того, як повернувся із зборів Організації для Европейської Економічної Співпраці в Парижі. Він твердить, що Европа зможе з меншою допомогою від ЗДА розбудовувати свою оборону й господарство, але додає, що Еспанія, Греція, Туреччина й Франція потребуватимуть і надалі значної допомоги ЗДА.

АДМІРАЛ МЕНЦ ЗАСУДЖУЄ РОСІЙСЬКИЙ ІМПЕРІЯЛІЗМ ТА ЙОГО АГЕНТІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

Корейський амбасадор добачає подібність в українській і корейській боротьбі за волю; „мир через визволення!" — закликає Армстронґ на прийнятті в 10-тиріччя АБН

Ню Йорк. — Деякі „експерти" в російських справах докладають багато зусиль, щоб звести на манівці справжню проблему наших днів, якою є російський комуністичний імперіялізм, і обстоюють, що „ми не повинні вмішуватись у внутрішні справи СССР, бо це об'єднає поневолені народи з режимом Кремлю! Чи можете ви уявити собі українців, грузинів, вірменів, білорусинів, козаків, північних кавказців та інші неросійські народи, щоб вони могли об'єднатись з Кремлем в будь-якій справі? Вже сама спекуляція на такій можливості є чистим безглуздям. Немає іншого вияснення, як тільки те, що люди, які поширюють таке загрозливе припущення, є або аґентами Кремлю, завзятими пропаґаторами світового соціялізму, або звичайними дурнями!" — твердив адмірал Джордж Менц з Американського Комітету для визволення від большевизму, промовляючи минулого четверга, 26-го листопада, на прийнятті з нагоди десятиріччя Антибольшевицького Бльоку Народів (АБН). Прийняття було влаштоване очолюваним д-ром Нестором Процином Українським Відділом Американських Приятелів АБН і відбулося в репрезентативному готелі Валдорф-Асторія. Іншими промовцями на тому прийнятті був колишній конґресмен О. К. Армстронґ, який доказував, що світового миру можна добитися тільки через визволення поневолених народів, корейський амбасадор Бен С. Лімб, який добачав велику подібність в українській і корейській боротьбі за волю, проф. д-р. С. Т. Пан, що підкреслював однакову загрозу збоку комунізму для Азії та Европи, проф. Лев Добрянський, що говорив „дещо про Росію", та ціла низка представників поодиноких поневолених Москвою народів, що висловлювали свої погляди на проблему спільної боротьби поневолених народів проти комуно-московського імперіялізму. Товстмайстром прийняття, в якому взяло участь кількасот [illegible] ув адв. Іван Романишин з [illegible]тону. У своїй привітальній промові він, як і опісля адмірал Менц, згадав, що АБН через своє безкомпромісове і бойове становище до комуно-російської загрози стягнув на себе з різних боків всілякі очорнювання та наклепи. Адмірал Менц на цю тему м. ін. говорив: „Мені приємно і я вважаю за честь те, що можу бути разом з вами на цьому зібранні Антибольшевицького Бльоку Народів. Мені приємно, бо я певний, що, говорячи одверто про загрозливу небезпеку російського імперіялістичного комунізму для справи людської волі, я не зможу образити ані одного учасника цього прийняття. Хоч як дивно це може виглядати, але це своєрідне навіть тут, в нашій улюбленій Америці. А честю є це під кожним оглядом тому, що я добре знаю про мужню і безстрашну кампанію АБН у викриванні жахливої загрози російського імперіялістичного комунізму, про ваші невтомні зусилля розбудити вільних людей і звернути їхню увагу на справжню загрозу для всього людства та про вашу повну відданість тим динамічним політичним принципам, що проголошені в Американській Декларації Незалежности. Хоч як воно дивно виглядає, але навіть тут, в Америці, в цій найбільшій цитаделі волі, вас атаковано і очорнювано, бо ви не дали залякати себе агентам світової комуністичної змови . . ."

Адм. Менц закінчив свою розмову цитатою св. Августина з 397 р.: „Вінець перемоги призначений тільки для тих, що борються". З великим ентузіязмом прийняли приявні спокійну, але надхненну промову корейського амбасадора, який на початку виясн[и]в коротко своє знайомство з українською проблемою, згадав з вдячністю про співчутливі погляди, які його зустріли на цьому прийнятті і зупинився довше на аналогічній до української корейській боротьбі за волю, яка не закінчилась повною поразкою головно тому, що корейський нарід, хоч в найбільш розпачливих обставинах, не втрачав віри в кінцеву перемогу і не резиґнував з боротьби за волю навіть у найбільш безнадійних обставинах.

В програму прийняття, яке започатковано американським і корейським національними гимнами та піснею АБН, входила теж мистецька частина, яку відкрив хор „Думка", під дирекцією Олександра Микитюка, відспіванням українського, національного гимну та кількох пісень. В програму цієї мистецької частини, вияснення для якої давала Донна Гресько, входили ще виступи піяніста Вадима Кіпи, скрипачки Донни Гресько, балерини Роми Приймн та співака Михайла Мінського. Після вечері, промов і мистецьких точок, що затягнулись поза північ, були передбачені ще й танці.

Канада погоджується на свідчення Ґузенка

Оттава, Канада. — Канадійський уряд пішов назустріч американському проханню в справі дозволу на свідчення Ігореві Ґузенкові. Він дозволив на приїзд членів Сенатської Підкомісії для Справ Внутрішньої Безпеки до Канади, але тільки під тією умовою, що переслухання відбуватимуться під канадійським доглядом, і що Канада має право не дозволити публікацію тих частин зізнань Ґузенка, які визнає за секретні. Так заявив канадійський міністер закордонних справ Лестер Б. Пірсон у нижчій палаті парляменту, а всі члени кабінету його підтримали. Пірсон заявив, що в той спосіб розв'язано цю делікатну справу. Але голова Сенатської Підкомісії для Внутрішньої Безпеки, сенатор Вільям Е. Дженнер невдоволений з такої розв'язки справи і вже втретє звернувся до державного секретаря Джана Фостера Доллеса, щоб той інтервеніював у канадійського уряду з вимогою, що Канада відступить від цього застереження, або сама погодиться опублікувати зізнання Ґузенка. Справа свідчення Ігора Ґузенка перед американською комісією порушила всю громадську опінію Канади. Ліберальна партія прем'єра Луіса Ст. Лорена дає повну підтримку Пірсонові, те саме заявили всі опозиційні партії. Канадійська преса пише, що американцям не йде про ніякі нові свідчення Ґузенка, тільки вони хотіли б скомпромітувати канадійського міністра закордонних справ — Пірсона.

● **Англійський уряд** проголосив, що від часу заведення гострішого скринінґу персоналу на державній службі зменшилась кількість „непевних осіб". Від березня 1952 року 11 осіб усунено з державної служби за їх приналежність до комуністичної партії.

● **Англійське військове** летунство продовжує бомбардувати територію в африканській колонії Кенія, охоплену терористичним рухом Мав-Мав. — Скинено знову 4 бомби по 1000 фунтів і 36 півтонових бомб, після чого обстрілювано територію з скорострілів.

„День Подяки" в ЗДА і закордоном пройшов під знаком молитви

День 26-го листопада американський нарід на землі Вашинґтона і в цілому світі святкував вже 332 раз свій „День Подяки" майже в той самий спосіб, як це робили його предки 1621 року, коли вперше дякували Богові за те, що віслав їм гарний урожай. Президент Айзенгавер разом з родиною був на Богослужбі в церкві в Атланта, в стейті Джорджія, а після того засів традиційним звичаєм до святкового обіду, який складався з індика та інших Божих дарів, які ростуть на американській землі. Президент перед обідом промовляв через телевізійні та радіові станції і публічно дякував Богові за те, що його син і сини багатьох американських родин, щасливо повернулися з корейської війни. Він висловив надію, що американський нарід вже не буде потребувати йти на нову війну. Святкували „День Подяки" всі міста й села ЗДА. Закордоном американці відвідували церкви, де дякували Богові за те, що зволив їм дати в цьому році, і просили Божої опіки на майбутнє. В Римі американська амбасадорка Клер Бут Люс відчитала звернення президента Айзенгавера з приводу „Дня Подяки" в американській церкві св. Павла. В Лондоні амбасадор Вінтроп Олдріч відзначав це свято з летунськими з'єднаннями. Подібно святкували цей день американці і в інших містах закордоном. Всі американські військові частини в Кореї та в інших державах світу мали спільний обід о 12 годині вполудне.

Франція стоїть перед новою важкою кризою

Париж. — У Франції парляментарна дебата над політикою у відношенні до европейської політичної спільноти, оборонного пакту і спільної з німцями та іншими державами европейської армії, — виявила повне розпорошення французької політичної думки і політичних сил, — твердять чужинецькі обсерватори. Французький парлямент призначив день 17 грудня ц. р. на вибори нового президента. Згідно з конституційними постановами уряд Лянієля має зголосити на руки нового президента свою димісію. Отже, вік теперішнього уряду недовгий. Тим часом комуністи, соціялісти і частина радикалів рішили голосувати проти уряду вже тепер, наприкінці цього тижня, після того, як прем'єр Лянієль зажадав довір'я від парляменту, як передумови для свого виїзду на Бермуди, на конференцію з найвищими представниками ЗДА і Англії. Таким чином ключ до ситуації опинився в руках прибічників генерала Де Ґоля. З одного боку, вони є членами теперішньої урядової коаліції, з другого — слухаються генерала Де Ґоля, гострого й рішучого противника пляну европейської, спільної з німцями, армії. Прем'єр Лянієль відмовився зобов'язатись перед де-ґолістами, що він не прийме ніяких тривких зобов'язань на конференції в Бермудах, бо це обнизило б його престиж на цій конференції. Він загрозив димісією, якщо не матиме за собою більшости. До цього часу, впродовж останніх семи років Франція 18 разів зміняла свій уряд. Нова криза уряду за три тижні перед виборами президента і за тиждень перед заповідженою конференцією на Бермудах була б страшним ударом по престижеві цієї держави. Тому, здаючи собі з цього справу, різні політичні чинники гарячково стараються знайти якусь позитивну розв'язку. В кожному разі, не маючи точно з'ясованої позиції свого парляменту, французький міністер закордонних справ Бідо не поїхав на конференцію шести міністрів закордонних справ до Гааґи, виславши на своє місце Александра Пароді.

Конференція у Гаазі під знаком неприсутности Франції

Гааґа. — Конференція 6-ти західніх держав так званої спільноти Шумана (сталевовугільної умови, що її автором був кол. міністер закордонних справ Франції Шуман) зібралась у Гаазі для продовжування нарад над реалізацією політичної спільноти цих 6-ти держав із спільним надпарляментом і надурядом та спільною европейською армією. Головну частину нарад забрала досі дебата над тим, в якому взаємному відношенні має стояти політична рада тієї спільноти до спільної армії. У конференції беруть участь 5 міністрів закордонних справ, між ними німецький канцлер Аденауер і італійський прем'єр Пелла. Зате нема французького міністра закордонних справ Бідо, який не приїхав унаслідок розбіжности думок у французькому парляменті. Тому теж не могла відбутись конференція Аденауера з Бідо у справі Зарщини. Порозуміння у справі Зарщини є одною з передумов Франції для ратифікування оборонного пакту, як інтеґральної частини західньо-европейської політичної і військової спільноти.

Президент Рі виїхав на нараду до Чіянґ Кай-шека

Панмунджом. — У зв'язку з тим, що справа полонених неповоротців, як і сама підготовча конференція у справі мирової конференції про Корею зайшли в сліпу вулицю, — відбулися наради між високими південнокорейськими й американськими чинниками. У цих нарадах взяли участь між іншими президент Синґман Рі, американський амбасадор Бриґс, командувач 8-ї американської армії генерал Тейлор і представник ОН і ЗДА Артур Дін. Про зміст і вислід цих нарад не подано ніяких відомостей, сказано лише, що це були „корейські справи". Тим часом президент Південної Кореї Синґман Рі виїхав на Формозу відвідати президента Чіянґ Кай-шека. Формально є це ревізита національно-китайського президента, який чотири роки тому відвідав був Сеул. Тому, що Синґман Рі вилетів американським військовим літаком, здогадуються, що американці докладно поінформовані про ціль його подорожі і предмет нарад на Формозі.

„Переконування" антикомуністичних полонених не відбулось ні разу впродовж останніх 10 днів, і комуністи не вживають ніяких заходів для відновлення цієї процедури. Вони мабуть облишили цей плян, осягнувши з цієї акції більшу компромітацію, як пропаґандивний успіх. — На підготовчій конференції у справі мирової конференції про Корею А. Дін заявив, що ОН не противляться участі невтральних у політичній конференції про Корею, але без їх вирішного голосу, зате рівнорядний голос мусить мати СССР, як один з учасників конференції по стороні комуністів. — На 11 грудня призначено судову розправу проти 7 антикомуністичних оскаржених в убивстві свого колишнього товариша-полоненого.

МОСКВА ПОГОДЖУЄТЬСЯ НА КОНФЕРЕНЦІЮ ІЗ ЗАХОДОМ

ЗАХІД З ПІДОЗРІННЯМ РОЗГЛЯДАЄ СОВЄТСЬКІ УМОВИ ЗУСТРІЧІ

Лондон. — Совєтський уряд заявив про свою згоду взяти участь у конференції з репрезентантами З'єдинених Держав, Англії і Франції, не кажучи — зрештою — чи він має на увазі „високий" чи „низький" рівень оцих репрезентантів (голів держав, чи лише міністрів закордонних справ). У совєтській ноті, дорученій амбасадорам трьох названих західніх великодержав у Москві, не сказано про час конференції, зате пропонується конкретно перевести її в Берліні. Поза тим, що ця совєтська нота має 8 сторінок, невідомі ще ніякі інші подробиці. Московське радіо заповіло проголошення тексту совєтської ноти на день 28 листопада ц. р. Перші коментарі західньої преси до цієї події такі, що Совєти рішили внести свою згодою на конференцію чотирьох — яблуко незгоди між західніх альянтів. Дотеперішні неґативні відповіді Совєтів на пропозиції спільних нарад цементували Захід. Совєти, побачивши неґативні для себе наслідки своєї останньої відмовної відповіді і небезпеку, що ця відповідь приспішить реалізацію західньо-европейської спільноти й озброєння Німеччини, рішили, очевидячки, — своїм жестом вплинути на ті французькі й ліво-англійські кола, які ставилися неґативно до озброєння Західньої Німеччини і включення її дивізій у спільну европейську армію. Один з англійських дипломатів висловився так: — „Росіяни завжди запевняли, що вони бажають собі спільних конференцій, але ці їхні бажання були звичайно обставлені такими передумовами, що їх Захід не міг прийняти." Здогадуються, що совєтська нота займається головно німецькою проблемою, при чому звертають увагу на ноту польського комуністичного уряду, передану у Варшаві представникам ЗДА й Англії. У цій ноті сателітська Польща „апелює до західніх великодержав протидіяти щораз більшій небезпеці ремілітаризації Західньої Німеччини... щоб унеможливити заходи настановити над народами Европи новий „Вермахт", зодягнений в уніформу европейської армії". Ця остання совєтська нота правильно розраховує на настрої деяких французько-англійських кіл, чого доказом є зголошена 30-ти англійськими лейбуристами заява, яка йде по лінії попередніх совєтських суґестій, що треба відбути конференцію „великої п'ятки", отже разом із комуністичним Китаєм. З Вашинґтону нема ще ніяких коментарів на совєтську пропозицію.

Вишинський заявив, що СССР має найбільше атомової зброї

Об'єднані Нації, Н. Й. — Совєтський делеґат в Об'єднаних Націях, Андрей Вишинський заявив, що СССР уже випередив західні великодержави в продукуванні атомової зброї. Свою заяву він склав безпосередньо перед тим, як Комісія ОН для справ політичних і безпеки відкинула совєтську пропозицію про негайну заборону вживати атомової і водневої бомби. Делеґати ОН вислухали промову Вишинського з зацікавленням, але не проявили ніякого схвилювання, вважаючи її лише за ще один пропаґандивний маневр, узгіднений з усією пропаґандивною акцією комуністів. В останніх днях східньо-німецький прем'єр Ульбріхт заявив теж, що „нема сумніву, що СССР випередив Захід у продукуванні атомової зброї". Зрештою промова Вишинського торкалася не тільки атомової зброї, але також американських заморських баз, Німеччини, Бермудів, американських популярних пісеньок, журнальчика „Рідер Дайджест", американської „брутальности" у відношенні до в'язнів, американської літератури, колишнього фабриканта горілок і противника неґрів Жім Крова, сенатора МекКарті, пропаґанди ненависти, свободи американської преси, ба навіть авантурника-подорожника Робіна Гуда. Вислухавши цієї словесної саламахи слів, делеґати відкинули 32 голосами проти 5 комуністичних совєтський внесок, при чому 14 делеґатів, головно азійсько-африканських, не голосували.

Бельгія ратифікувала европейський оборонний пакт

Брюссель. — Більшістю 99 голосів (148 проти 49) бельгійський парлямент ратифікував европейський пакт оборони, що передбачає спільну армію 6-ти західньо-европейських держав. Сталося це всупереч усім попереднім застереженням, що їх висувала бельгійська публічна опінія, яка стоїть все ще під враженням двох неспровокованих німецьких інвазій в 1914 і 1939 рр., що спричинили окупацію і спустошення краю. Проти прийняття цього пакту голосували 30 соціялістів, 9 членів соціял-християнської партії, 6 комуністів і 4 лібералі. Бельгія є третьою державою, що ратифікувала цей пакт: раніше зробили це вже Німеччина й Голляндія. У Німеччині треба ще перевести ухвалу, що ратифікація цього пакту не суперечить конституції, яка вміщає постанову про обеззброєння. Ратифікований пакт має бути затверджений ще бельгійським сенатом. Сподіваються, що становище Бельгії скріпить позицію прихильників цього пакту у Франції.

В АМЕРИЦІ

● **Рада Комісарів Дистрикту** Колюмбія вирішила скасувати расові обмеження в столиці держави і наказала приймати на працю службовців і робітників без огляду на расу, віровизнання або кольор шкіри.

● **Американці** для Демократичної Акції вислали похвалу секретареві летунства Гаролдові Е. Талботові за те, що скасував задумане звільнення з військової служби ляйтенанта летунства Міла Радуловіча тому тільки, що його батько і сестра мають зв'язки з комуністами.

● **Крайова Рада для вивчення** робітничої сили досліджуватиме ті зміни на ринку праці, які виникли в зв'язку з тим, що третина робітників у ЗДА жінки. Рада вивчатиме справу заробітної платні жінок, затруднених у тих ділянках, де досі працювали тільки чоловіки, та справу браку робітників у таких професіях, як доглядачки хворих, учительки та інші фахи, де в більшості працюють жінки.

● **Федеральна Посередница** Служба спричинилася до того, що відкладено страйк на автобусових лініях „Сірої Собаки" („Ґрейгавнд"), який мав початися саме перед „Днем Подяки". Цей страйк може початися 2 грудня, якщо не прийде до порозуміння між робітниками і підприємством.

● **Американська Федерація** Праці відкинула пропозицію Конґресу Індустріяльних Робітників, щоб разом утримувати в Европі і на Далекому Сході спільні станиці для боротьби проти комуністичних впливів між робітництвом. Досі обидві ці організації мали самостійні станиці для цієї цілі.

● **Індекс цін споживчих** товарів знову піднісся на 0.2 відсотка від половини вересня до половини жовтня і становить тепер 115 в порівнянні з цінами 1947-1949, коли індекс виносив 100. Внаслідок трьох останніх місячних підвишок цін — мільйон автомобілевих робітників дістануть 2 центову підвишку платні на годину.

В СВІТІ

● **Віцепрезидент Ніксон**, що відбуває піврічну подорож по країнах Сходу, прибувши до Бурми, не настрашився влаштованої з нагоди його приїзду в Ранґуні антиамериканської демонстрації, а сам замішався між демонстрантів, поставив їм кілька запитань їхньому провідникові і стискав бурменцям руку.

● **Королева Єлисавета II** — прилетіла на Джамейку і при соняшній теплій погоді, зодягнена в білу шовкову сукню із зеленими квітами і в зеленому капелюсі, прийняла військову параду, а потім параду 20,000 дітей. У місцевому парляменті в столиці Джемейки Кінґстоні королева виголосила промову, в якій підкреслила конечність парляментарного устрою західньо-індійських країн Британської Імперії.

● **Шіґеру Йошіда, японський** прем'єр дістав листа, в якому погрожують його вбити. Припускають, що цього листа вислали скрайні праві японські націоналісти. Поліція збільшила персональну охорону прем'єра.

● **В середній і північній Японії** відбувся легкий землетрус. Згинув один чоловік. — Його поразив на смерть зірваний електричний дріт з високою напругою струму.

● **Но Кюк Сук**, поручник північно-корійського летунства, що доставив американцям в Кореї бойовий літак російської продукції, одержить призначених за такий подвиг 100,000 долярів, але не цілістю в готівці. Частину цієї суми призначено на його науку в американській технічній школі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобв'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СЛОВА І ДІЛА

Москва говорить про мир, Америка для миру працює — ствердив американський представник в Об'єднаних Націях, амбасадор Генрі Кебот Ладж, у своєму останньому виступі в цій міжнародній організації, обвинувачуючи рівночасно Совєтський Союз в „намаганнях насильно повалити З'єдинені Держави" та в „змові на наше знищення". Заяву амбасадора Ладжа можна підтвердити безліччю доказів і фактів з американської і совєтської міжнародної політики. Наведімо тільки деякі з них.

З'єдинені Держави визнали совєтський режим 20 років тому під тією умовою, що Москва не встряватиме у внутрішні американські справи, так само, як і Америка не встряватиме в совєтські. Америка впродовж довгих років точно дотримувала тієї постанови і навіть впливала в цьому напрямку на інших, тим часом Москва, як це тепер потверджують факти, з тією лише думкою і нав'язала дипломатичні взаємини з Америкою, щоб використати їх для підривної роботи проти неї. Добру нагоду до цього дав, зокрема, совєтсько-американський воєнний союз, і тоді, коли Америка величезним коштом крови і майна рятувала Москву з кривавих обіймів її воєнного співзмовника Гітлера, ця сама Москва, використовуючи коньюнктуру, звивала своє п'ятиколонно-шпигунське гадюче гніздо за пазухою Америки.

Не менш проречисті факти на підтвердження підступно-зрадницької воєнної політики Москви можна навести і з міжнародних відносин. Справа Об'єднаних Націй, що їх паралізує совєтське „вето", порушення воєнних і післявоєнних договорів, окупаційна політика в Німеччині і Австрії, загарбання країн східньої, центральної і південної Европи, війна в Кореї, совєтська політика на Близькому й Далекому Сході, совєтське відношення до постійно повторюваних американських пропозицій про роззброєння і, нарешті, совєтська пропаґанда ненависти до З'єдинених Держав — все це тільки деякі ланки з довжелезного ланцюга совєтської агресивної політики супроти З'єдинених Держав та вільного світу.

Ця внутрішня і зовнішня совєтська агресія супроти Америки продовжується, з тою тільки різницею, що Америка сьогодні вже здає собі з неї справу і вживає відповідних оборонних заходів. І ці власне оборонні заходи називає Москва „підготовою до агресії" та причиною „міжнародного напруження", прикриваючи рівночасно свою агресивну політику облудними фразами про мир.

З приходом до влади республіканської адміністрації, в Америці відбувається поступовий зворот від дотеперішньої політики здержування большевизму до політики визволення від большевизму. Але й в цьому відношенні Америка є аж занадто консервативна і все ще обмежується тільки до „моральної підтримки" визвольних змагань гноблених Москвою народів, признаючи їм тільки принципово право на такі змагання, але не подаючи тим змаганням жадної конкретної допомоги і навіть не займаючи справедливого становища до майбутнього укладу на просторі теперішнього Совєтського Союзу. Що більше, в Америці все ще мають голос і деяку офіціяльну підтримку білі еміграційні представники російського імперіялізму, які тільки доповнюють агресивну політику Кремлю там, де вона вривається.

Не може бути двох думок, що тоді, коли Москва тільки говорить про мир, а на ділі приготовляє агресію, З'єдинені Держави працюють для миру. Але при цьому треба висловити одне застереження: Америка не робить того всього, що необхідно для миру зробити. І так, як одною з головних ділянок совєтської агресії є — згідно з твердженням Ладжа і як це доказують факти — „намагання насильно повалити З'єдинені Держави" та змова на знищення Америки, так одною з найголовніших ділянок американської праці для миру, поруч скріплювання власної оборони та оборони вільного світу, повинна бути в першу чергу активна підтримка визвольних змагань українського та інших поневолених Москвою народів. Не бачимо жадної причини ані виправдання на те, чому американська офіціяльна політика не мала б ударити у визнану знавцями як „Ахіллеву п'яту" совєтської імперії — її національну проблему і не використати визвольних рухів поневолених народів для послаблення совєтського аґресора, отже для справи миру.

Треба признати, що і в цьому напрямку спостерігається в американській політиці деякий корисний зворот, але він все ще далекий від того, чого вимагала б справа американської безпеки і світового миру.

ПРОБЛЕМИ ЕМІҐРАЦІЇ З ЕВРОПИ

В українських часописах часто читаємо про всякі заходи американської влади в справі допущення до ЗДА европейських втікачів з-поза залізної заслони. Спеціяльну увагу звертає на себе оповіщення сен. Пат МекКаррана про можливості допущення до ЗДА переміщених осіб, що бажають приїхати на запевнення громадян ЗДА, як робітники в спеціяльних ділянках. Та водночас в цьому оповіщенні згадано різнородні трудноці, які, в теперішніх обставинах, дуже важко побороти. Виглядає, що з 214 тисяч втікачів ледве мала горстка українців буде допущена в наступних трьох роках, впродовж яких надзвичайний іміґраційний закон буде діяти.

Українські іміґранти в ЗДА і громадяни українського роду мусять поважно призадуматися над цією справою. Ідеться, з одного боку, про збільшення нашої американсько-української спільноти, а з другого боку про врятування життя людей, які залишаються на другому боці Атлантійського океану.

Не зважаючи на всі трудноці, українська спільнота в ЗДА все таки творить найсильнішу частину українського елементу, що опинився по західній стороні залізної заслони, і тому її обов'язком є присвятити цій справі більше уваги, ніж усяким іншим поточним справам. Це не дрібниця, чи якесь життя врятується, чи ні, навіть при теперішньому збайдужінні світу до вартости людини, як одиниці. Крім того, треба собі ясно сказати, що українська громада в Америці має теж обов'язок перебрати на себе відповідальність за підшукання засобів та способів для збереження тієї частини українського народу, що опинилася у вільному світі.

Виходячи з такої точки погляду, треба взяти до уваги вирішення еміґраційної політики засадничо, а не тільки придумування практичних метод спроваджування українських втікачів до Америки.

У першу чергу треба застановитися над тим, що зробити з українцями в Европі чи в інших частинах світу, коли вони не будуть в спромозі відповісти законним вимогам ЗДА і не матимуть надії виїхати з країн, де вони тепер перебувають. Далі виринає питання, чи загалом варт зосереджувати наші зусилля виключно на іміґрації до ЗДА, чи може краще, або хоч би з такими самими зусиллями подбати про переїзд української еміґрації з Европи до країн поза ЗДА, в яких люди українського роду мали б забезпечення всебічного розвитку та існування.

У неділю 22 листопада брат президента ЗДА, д-р Милтон С. Айзенгавер, проголосив спостереження з своєї п'ятитижневої подорожі по латинсько-американських країнах, тобто країнах Південної Америки, яку він відвідав минулого літа з доручення президента ЗДА. У своєму звіті д-р Милтон Айзенгавер стверджує, що супроти країн Південної Америки теперішній уряд ЗДА мусить скласти нові політичні засади та подбати про відповідне законодавство, щоб уможливити культурні й економічні зв'язки між Північною й Південною Америкою. Великі щоденники присвятили багато уваги цьому звітові, заявляючи, що це — справді пекуча справа.

Якщо йдеться про становище української спільноти в ЗДА, то вона повинна зі свого боку приглянутися можливостям ширших і тісніших зв'язків між тутешньою іміґрацією й іміґрацією, а радше громадянами українського роду в південно-американських країнах. Українська спільнота настільки поступила в цій справі вперед, що вже від 1946 р. має Панамериканську Українську Конференцію, яка охоплює всю Західню півкулю і має готовий апарат для втримування зв'язків з українським елементом цілої Західньої гемісфери.

Не шкодить при цій нагоді пригадати, що американські кореспонденти, особливо республіканський „Ню Йорк Геральд Трібюн", звертають спеціяльну увагу на Бразилію, як на „популярний відплив" для надміру населення з інших країн. Іміґранти різних національностей продовжують прибувати головно з Португалії, Італії, Німеччини, Голляндії, Еспанії, Греції й Японії. Бразилія прийняла минулого року 85,000 нових іміґрантів і може примістити у себе ще більшу кількість, якщо знайшлися б засоби для фінансування їхнього перевозу. Кореспондент згаданої газети, А. Т. Стіл, твердить, що Бразилія могла б дати пристановище мільйонам нових іміґрантів на своїх пустих і напівпустих просторах.

Українці в Бразилії настільки поросли в силу, що зможуть допомогти при підшуканні відповідних околиць для нових поселенців.

З Европи надходять вісті про вирішування міжнародних комісій в справі можливости поселювання нових іміґрантів в сусідніх країнах Південної Америки. Це все становить матеріял для обробки і вирішення відповідальних українських установ, організацій та одиниць.

Семен Демидчук

Михайло Лоза

БАЗАР

Поняття „Базар" набрало вже у нас символічного значення. Але, щоб зрозуміти гаразд увесь зміст цього символу, належить познайомитись з реальними подіями, які закінчились трагедією під Базаром.

В листопаді 1920 року, після того, як між Польщею і большевиками прийшло до перемир'я, армія УНР — зраджена поляками і не маючи сили далі протиставитись ворогові, залишає терени Східньої України і переходить польський та румунський кордони. Польська й румунська влади інтернують українських вояків і розміщають по таборах. Головне командування української армії та уряд УНР теж переїхали до Польщі. Над Україною знову запанував ворог.

Хоч українська армія відступила, то проте не склав зброї український народ. Загони українських повстанців продовжували боротьбу. Відгомін цієї боротьби доходив і до таборів інтернованих українських вояків в Польщі й Румунії. Командування української армії, йдучи назустріч настроям і бажанням вояків, дає дозвіл на організацію так званого Другого Зимового Походу. Командування передано генерал-хорунжому Юркові Тютюнникові.

Весна й літо 1921 року пішли на підготову до повстання. Ю. Тютюнник об'їжджав особисто табори інтернованих, проводив таємні наради, мобілізував сили до нового змагання. Штаб наладнав тісний контакт з Україною, щоб спорадичним повстанським діям, які там проходили, надати плянового характеру. Посилались туди люди з певними директивами, то знову з України прибували кур'єри до штабу. За твердженням сотника Петра Ващенка („До рейду 1921 р." — у збірнику „За державність" III — Каліш 1933), деякі такі представники виконували юдину роботу і зраджували українську справу.

Повстанська Армія була поділена на три групи: Басарабську, Подільську і Волинську. Повстанську акцію мала розпочати Басарабська група, сформована в Румунії під проводом генерал-хорунжого Гулого-Гуленка. Завдання цієї групи було перейти румунсько-большевицький кордон і своїми маневрами стягнути на себе увагу ворога, щоб таким способом облегшити операцію головній Волинській групі. Басарабська група, справді прорвалась на Україну, але цілі не досягнула, бо була замала. Її завдання перебрала на себе Подільська група. Остання була зорганізована під назвою „Відділ Окремого Призначення" і нараховувала 380 людей. У призначений час — 25 жовтня 1921 р. — вона прорвалась через польсько-большевицький кордон і через повіти Проскурівський і Летичівський намагалась пробратись у Коростенський повіт. Звідтам завернула на південний схід і дійшла під Київ. Не об'єднавшись, через припадок, з Волинською групою, мусіла закінчити свій рейд і вернутись до польського кордону. Дня 29 листопада ця група знову опинилась на польській території і тут була інтернована. Проводив нею полковник Палій, а після його поранення — підполковник Чорний.

Головну силу Повстанської Армії становила Волинська група під безпосереднім проводом Тютюнника. Замість організувати маленькі бойові загони, легкі й елястичні в умовах партизанської війни, генерал Тютюнник зорганізував свою групу на зразок реґулярної армії, навіть з обозом і малими кадрами цивільного управління. Помилковість такого підходу до справи виявилась зараз же по переході кордону. Поправляти справу, як кажуть „на ходу" було вже запізно. Волинська група вже з перших днів після переходу кордону вступила у важкі бої з ворогом — так, що реорганізувати її не було вже ані часу, ані змоги. (О. Шпілінський: „Базар" — „За державність" III-114-115).

Польсько-совєтський кордон Волинська група перейшла вночі проти 5 листопада. Першою більшою метою генерала Тютюнника було м. Коростень. Околиці Коростеня були успішно прочищені від большевиків і повстанці без значних перешкод увійшли до міста. Перший увійшов зі своїм загоном полковник Ступницький. Йому вдалося захопити штаб 133-ої большевицької бриґади, розігнати міліцію, зліквідувати ЧеКа, випустити в'язнів та захопити багато зброї. Другий загін, яким командував підполковник Ремболович, здобув в тому часі стацію і поперетинав телефонічні сполучення. Під натиском нового ешелону червоноармійців, що саме надійшов з Києва, загін Ремболовича відступив до міста, щоб злучитись з загоном Ступницького. Не зважаючи на відступ Ремболовича, головні сили Волинської групи почали наступ на стацію, відкидаючи червоноармійців, які прибули новим ешелоном. Перевага спочатку була по боці повстанців. В їх руки попало багато боєприпасів та 300 полонених.

Одначе большевики скоро побачили, що повстанців небагато і розпочали протинаступ. Тоді Тютюнник дав наказ відступати. Не було змоги навіть забрати здобич, яка попала в руки повстанцям.

Після відступу з-під Коростеня Волинська група подалась до села Михайлівка. Там

(Закінчення на стор. 3)

КОРОЛЕВА ВИЇХАЛА В ПОДОРОЖ

Виїзд Єлисавети II в піврічну подорож довкола світу заактуалізував знову цілий комплекс питань, зв'язаних однаково з британським союзом автономних і самостійних держав, злучених з англійськими островами в одній імперії, як теж із монархічним устроєм тієї країни. Всі англомовні часописи, які з цієї нагоди принесли навіяні сентиментом до молодої королеви статті, — однозгідні в тому, що звичаєве право, панівне в Англії, з більшою силою і авторитетом визначає взаємини між династією і народом, так само як почуття взаємної користи має більше значення для вдержування різних держав і народів всередині британської спільноти, аніж усі закони й договори.

Нема країни у світі, де традиція була б так глибоко закорінена, як в Англії. Ця традиція не є манїфестацією від свята, але частиною життя кожної сірої англійської людини. Традиційні звичаї, пов'язані з королівським домом, парляментом, місцевою самоуправою і всіми церемоніялами всіх тих чинників — це щось таке, чим живе кожна людина в Англії від наймолодших літ і чим цікавиться весь нарід. Тому тут ні при чому соціяльний світогляд громадянина, бо прив'язання до тих звичаїв стоїть понад суспільними світоглядами. Тому неангліїцеві дуже тяжко зрозуміти той найглибший сентимент англійців до своєї королеви, коли водночас англійці є надзвичайно чулі на пункті суверенітету парляменту, як персоніфікації народної влади. І не закони, які нормують відношення між династією і парляментом, а власне звичаєві права і вкорінені традиції є вирішним чинником в нормуванні взаємин між громадянами, династом і демократично-парляментарним устроєм. І тільки ті звичаєві права допускають таке незрозуміле чужинцеві явище, як наприклад величезна роля англійського монарха також в актуальних політичних справах, коли писані закони ніби позбавляють його зовсім голосу, звужуючи до репрезентаційних функцій. І не закони, а звичаєві права накладають на англійського монарха такі численні обов'язки, що життя його зовсім не є ані тихе, ані солодке.

Так звана репрезентація — це трудний і важкий обов'язок. Єлисавета II мусить вічно їздити від одної до другої так званої „королівської події": відкривати вистави квітів та вистави образів, бути при посвячуванні робітничих домів, при спусканні на воду нового корабля, на ювілеях армійських полків, на сотнях і тисячах прерізних інших традиційних та принагідних церемоніях в Лондоні і в більших чи менших англійських містах та містечках. Рік-річно вона мусить брати участь в прерізних бенкетах і прийняттях, на спортових імпрезах і балях. Вона мусить приймати безліч відвідувачів на стереотипних авдієнціях, і завжди знати, котра авдієнція має менше чи більше значення і що кому сказати. До того вона мусить бути завжди всміхнена та привітна і справляти на кожного враження абсолютно щасливої людини, щоб не захитати англійської приповідки „щаслива, як королева". Вона мусить точно орієнтуватися в кожній із тих „подій", в якій приймає участь, бо, тільки виказуючись знанням даної справи, може здобувати собі авторитет. А тому, що таких нагод є буквально тисячі щороку, то й пізнає вона масу різних справ і середовищ і зустрічаються з нею безпосередньо маси людей із різних міст і містечок, прерізних фахів і середовищ.

Поруч з цими обов'язками „ходити в народ", королева мусить кожного четверга приймати прем'єр-міністра для офіційного вислуховування звідомлень про найважливіші державні справи. Очевидно, що з денної преси, яку їй реферують, і від своїх секретарів і дорадників вона в курсі всіх крайових і міжнародних справ. Королева має конституційне право не тільки радитись прем'єра, але й самій дораджувати йому, підбадьорювати, апробувати або відкидати його суґестії, піддавати власні і перестерігати проти проєктів, що їх чує. Від особистого знання і досвіду англійського монарха та його індивідуальности залежить його реальний вплив на хід англійської політики. Вплив батька Єлисавети II, Юрія VI, був невеликий, але діда, Юрія V, був дуже великий. Відомо теж, що у глибокій кризі, яка довела до абдикації Едварда VIII (його одруження з розведеною американкою Стімсон), вирішну ролю відіграв острах тодішнього консервативного прем'єра Болдвина перед індивідуальністю того короля і його особливим захопленням соціяльними реформами в Німеччині. Сьогодні політичний вплив Єлисавети ще не є великий, бо вона лише недавно стала володаркою, є занадто молода і не має відповідного політичного досвіду, особливо в порівнянні з віком і досвідом Винстона Черчила. Але безумовно той вплив буде збільшуватись, а досвід і пізнання державних справ, здобуті з таких подорожей, як оця теперішня, швидко зростатимуть.

Теперішню подорож довкола світу Єлисавета II відбуває не для своєї приємности. Попереджає таку подорож довгомісячна дипломатична акція. Нема найменшого сумніву, що англійський уряд вирішив був використати популярність молодої королеви й її особистий чар для тіснішого пов'язання заморських країн британської спільноти. Вона виїхала на Бермуди, до Джамейки, на острови Фіджі, Тонґа, Нової Зеляндії, Австралії, до Кокосових Островів і Цейльону. Її подорож не буде обмежуватись до участи в офіційних прийняттях у найвищих достойників самостійних і автономних частин Великої Британії і до сидження за бенкетними столами, але передбачає теж подорожі вглиб цих країн, щоб зустрітися з яко мога більшими масами їх населення. Бо Лондон знає, що в нинішніх часах маси, а не верхівка рішають про політичну спільноту і тугість імперії. Цей британський патріотизм в Австралії, Новій Зеляндії, на Цейльоні чи Бермудах є таким самим політичним чудом, як зберігання „анахронічних" звичаїв в Англії в часах соціялізмів і комунізмів. Однак не тільки в цих країнах, але й в південній Африці, що плекає культ протианглійського борця за свободу Ома Крюґера, в Індії, що обожнює протианглійського борця за свободу Магатму Ґанді, і в молодій державі Пакістану, що саме тепер хоче проголосити себе республікою, є глибоке зрозуміння великої власної політичної і господарської користи з приналежности до того союзу країн Британії, що його спаює символ спільної королеви.

За англійським звичаєвим правом, більше, як за законом, наступник престолу не може залишати країни водночас із володарем. Тому діти королеви залишились вдома. Вона повернеться до них щойно 15 травня наступного року. Тим часом англійський нарід і всі народи країн, до яких їхатиме королева, житимуть подробицями про цю подорож, будуть хвилюватися ними, жінки не знатимуть іншої теми взагалі для щоденних розмов, буде витворюватись настрій і будуть затіснюватись ті найсильніші вузли з усіх вузлів, якими є любов і пошана до рідного авторитету. У цій атмосфері традиційне „Ґад сейв ди квін" не є пустим згуком, а окликом, що пливе з глибини англійських сердець і товаришить королеві в її подорожі.

Остап Тарнавський

РАПОРТ ІНСПЕКТОРА БРАВНА

(3)

Ось вони обидва знову зустрілися в каварні „Базар", в наріжній будівлі найрухливішої вулиці міста. Обидва дивляться крізь шиби великих вікон з такою пильністю, немовби перераховують пасажирів у переїжджаючих мимо тролейбусах, а тим часом ведуть поважну і важливу розмову.

— Не видно успіхів вашої діяльности, Тимофей Митрофанович. Що ви на це?

— Важко! Важко тепер тому, що в таборах видають добрі харчі, а до того ж розкрилися нові перспективи еміґрації за океан. А люди, зрозуміло, лише люди.

Але нам треба вдарити по національних почуваннях, розумієте? Підсунути згадку про широкі степи, безмежне поле — ви знаєте, а тоді в контрасті поставити ці малі хирляві бараки, обмотані колючим дротом.

— Це добре, Вячеслав Лаврентієвич, але ці люди з не одної печі хліб їли. Їх не візьмеш абичим. Проте, і вам відомо: вони не стерплять і одного доброго речення про наш Союз, щоб гостро не зареаґувати.

— Так, так, товаришу Кордуля, не просто, не просто. Це вам добре відомо. Вам треба якусь провокацію втяти, щоб люди збунтувались проти управи табору, а тоді вже справа піде гладко. Гадаю, що не потрібно вам цього наново вчитись...

Кордуля поглянув глибоким поглядом на Слатіна і вперше відчув велику огиду до всього: до Слатіна, до цієї роботи, до себе самого. І тоді, в припливі щирости, немов би оправдуючись перед самим собою, майже півголосом сказав:

— О, на це вже я не піду!

Цього вистачало. Слатін уже знав все. Кордуля — це вже не той самий товариш Тимофей Митрофанович, який щоденно приходив із новим рапортом.

І причина зла саме в ньому, в Кордулі. І тоді Слатін спокійно, далі вдивлений у панораму за вікнами, сказав:

— Ви забуваєтесь, Тимофей Митрофанович. Ви розумієте свої обов'язки?

— Так, Вячеслав Лаврентієвич! Наша ідея чиста і для її перемоги не треба брехні й провокації, — почав Кордуля моральну арґументацію, стараючись виправдати себе за свою непотрібну щирість.

Слатін сидів, важко спершись на стіл, його товсті губи скривлювались у саркастичну усмішку, а в очах горіла лють. Він говорив рубаним голосом:

— Ви мені не кадіть проповідями. Не вам призначено складати моральний кодекс нашої правди. Наша правда в ударності і перемозі.

— Тоді, може, й нездібний я до цього...

— Ха-ха-ха! — почав таки щиро сміятись Слатін. — А то, вигадав! — Ви мусите робити роботу! — сказав твердо, і гострим поглядом прошив Кордулю. — Думаєте, що втечете? — запитав, якби дивуючись, що така думка могла бути в Кордулі. — Від нас ніхто не втече. Розумієте, Тимофей Митрофанович? Від нас ніхто не втік і не втече. Нам лише потрібно вас заденунціювати перед місцевими властями і нам вас видадуть урядово, як злочинця. То ж і подумайте добре! Я жду від вас кращих осягів.

Слатін устав і відійшов. Кордуля теж підвівся і покинув каварню. Ішов залюдненим хідником і роздумував над своїм становищем.

— Так, Слатін добре сказав: втекти буде важко, і важко головно з уваги на нього.

Кордуля спинився на мості. Дивився вниз, де потужною течією прокочувались руді води, які після кільканадцяти слітних днів у горах великим припливом залили русло ріки. На обох берегах стояли люди з довгими дрючками й виловлювали з ріки все те, що захопила повінь, а головно дерев'яні бруси та дошки, складаючи їх у запас, як паливо на зиму. Товсті руді щурі, яких вода вимулила з каналів, шукали місця, щоб видертися із струї, але люди на берегах били їх дрюками і гнали назад у воду.

І тоді в Кордулі виникла думка позбутись Слатіна. Ця думка щораз глибше входила в його свідомість, і вже під час поворотної дороги переродилась у рішучу постанову:

— Позбутися Слатіна!

Лише в той спосіб зможе він увільнитись від небажаної опіки й почати нове життя.

Вони обидва зустрілися знову на умовленому місці. Замість увійти до каварні, Кордуля запропонував:

— Вячеслав Лаврентієвич, ходімо перейдемось! Вільніше поговоримо.

— Пожалуста! — відповів Слатін. — Прекрасна ідея!

Ішли дорогою над Зальцахом у напрямі великої шосейної дороги, що за плянами Гітлера мала сполучати Мюнхен із Києвом. Надходив вечір. Сонце червоним колесом висіло над невеличким ліском, що притулився до берега спокійного синього плеса ріки. Образок — ніби, зложений із кольорових витинок дитячою рукою.

Доходили до великого моста, що високо зависнув над рікою, і глибоко вдихали черстве вечірнє повітря. Нагло Слатін спинився, обернувся до Кордулі і майже добрячим голосом сказав:

— Киньте цю думку, Тимофей Митрофанович!

Кордуля змішався. Відруховo оглянувся позад себе і, поки вспів щонебудь відповісти, Слатін промовив:

— Бачите цю автомашину — і показав рукою перед себе. — Це мене пильнують.

У віддалі сотні чи двох кроків посувалось повільно в їх напрямі темне авто. Кордуля розгубився.

— Для чого хочете мене позбутись, Тимофей Митрофанович?

— Для свободи! — вигукнув з досадою Кордуля і всадив руку в кишеню.

Слатін дивився на нього уважно, стоячи у віддалі кількох кроків з похиленою вбік головою і, обсервуючи непевність та внутрішню розгубленість свого супутника, говорив спокійно й опановано:

— Так, ви це можете зробити. Але ви можете вбити лише Слатіна, а не нашу ідею. Розумієте? Наша ідея — світова ідея, масова ідея і її не вбити одним револьверовим пострілом. Сподіваюсь, що ви мене добре зрозуміли, Тимофей Митрофанович, і я вас не буду більше аґітувати.

Слатін замовк на хвилину, ніби набрав у груди повітря, а далі говорив по-діловому:

— Нам вас потрібно, ось що! Ми знаємо, що у вас думка еміґрувати, ба навіть ваше ім'я вміщене на листі переселенців. І ми вам в цьому допоможемо.

Кордуля був здивований і ще більше прибитий, як людина, яка забажала перескочити простір, і нагло усвідомила, що в неї нема ніг.

— Так, ми вам допоможемо еміґрувати в Америку. Захотіли — будете там; побачите ще капіталістичне добро. Ми і там своїх людей потребуємо.

Кордуля був зловлений. Сонце безсило впало, мов яблуко з галузі, поза темний паркан лісу. З берегів насунула у воду сіра пітьма, а далеко вгорі заблимали зорі, мов відбиті в дзеркалі цятки від ліхтарень, які саме загорілись в місті.

Слатін дотримав слова. Вже наступного дня він сконтактував Кордулю з панною Джін Фокнер, яка працювала секретаркою в американського консула. Тридцятирічна панянка — ця весела американочка з грубо підмальованими віями, устами й нігтями прийняла Кордулю з тою ввічливістю, якою обдаровують американці кожного зустрічного. Вона говорила поправно по-російськи, і Кордулі було легко з нею розмовитись. Вона щиро зацікавилась його справою, розпитувала про його життя під совєтським режимом і обіцяла зробити все, щоб він дістав скоро візу.

З консуляту вийшов Кордуля в піднесеному настрої. Високо на вежі стародавній годинник показував дванадцяту, і над містом неслися приємні звуки органного куранту.

ДВІ УКРАЇНСЬКІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ — ЗУСТРІЛИСЯ...

Через тиждень після того, як „Свобода" вмістила нотатку про те, як совєтська делеґатка зникла з сніданку в честь м-м Пандіт, аби тільки не зустрітися з представницями української громади, доля знову звела їх докупи. Та цього разу совєтські жінки дістали наказ не тікати й не ухилятися від розмови.

Сталося це на прийнятті в честь делеґаток Об'єднаних Націй, що його влаштував Комітет Міжнародної Гостинности при Національній Жіночій Раді Америки. Серед пари сот жінок були присутні і українки.

Прийняття відкрила коротким привітом голова Національної Жіночої Ради, п. Шарлота Лейден. Вона коротко зазначила основні цілі від заснування в 1888 р. Національної Ради Жінок. Дотепер Ради Жінок існують по всіх країнах, а Міжнародна Рада Жінок — з центром в Женеві. П. Лейден підкреслила, що засновниці Ради Жінок безперечно і не мріяли тоді, що через неповних 70 р. жінку оберуть президенткою найвищої міжнародної організації. П. Лейден заявила, що для справжнього миру треба, щоб народи пізнавали один одного, розуміли один одного і таким чином могли б виробити засади співпраці. Роля жінок в цьому процесі дуже велика, а Комітет Міжнародної Гостинности і створено для того, щоб дати жінкам нагоду познайомитись і зустрітися.

Після п. Лейден говорила п. Персон, що є віцепрезиденткою Міжнародної Ради Жінок і недавно повернулася з подорожі по країнах Азії. П. Персон розповіла враження від праці жінок в Індії, Пакістані, Лібанові, Єгипті і Філіппінах. Промова її була пересипана гумористичними вставками і влучними увагами про характер країни і працю жінок в них.

На прийнятті були також делеґатки і від підсовєтської України та Білоруси. Пані С. Галичин та д-р К. Кахно використали нагоду, щоб поговорити з ними. Пані Галичин промовила перша: — Як живеться людям на нашій Україні? Чи тужать за самостійною Україною?

Пані Хохол: — Самостійна Україна є. Вона є у тісній співпраці з братніми народами.

Пані Галичин: — Чи та тісна співпраця з Росією не впливає на асиміляцію українського народу?

Пані Хохол: — Ні! Головно по селах Україна процвітає, люди прагнуть до освіти — творяться високі школи з чисто українською викладовою мовою. Все помаленьку змінюється. Хоч забере ще досить часу...

П. Галичин: — Якщо є самостійна Україна, то чому український нарід постійно веде з урядом завзяту боротьбу різними шляхами? За це їх без суду розстрілюють, засилають на Сибір, до концтаборів?

— Бувало таке — спокійно відповідає п. Хохол. — Це були люди, що хотіли привернути давню владу.

— Яку давню владу? — нетерпеливо перериває п. Галичин. — Значить, царат-царя?

Пані Хохол: — Ну от, бачите, так воно було.

— Це вже цілковито неясна відповідь — каже п. Галичин. — Ви мені хочете доказати, що мільйони українського народу борються за царат, привернення царя? Я хочу Вам, пані Хохол, ясно і одверто ствердити, що весь український нарід, де б він не жив, бажає собі самостійної Української держави, і в тому напрямку всі працюють, щоб раз на все звільнитися від московського бувшого чи теперішнього царя. Якщо там є така свобода і добробут, як Ви згадуєте, то чому совєтсько-большевицька влада не впускає туристів і відвідувачів, щоб на власні очі могли побачити життя в Україні? Сьогодня в 20-му столітті науковці, туристи, студенти їздять і відвідують кожну країну на світі, лише наша Україна замкнена московським ключем. От, два роки тому мене вислало Об'єднання Українських Жіночих організацій Америки до Атен на Конґрес Міжнародної Ради Жінок, а відтак я відвідала багато інших країн. Перед в'їздом до кожного краю я полагоджувала пашпортові формальності протягом години. Тільки в Україну не могла дістатись...

Тоді п. Хохол спокійнісінько відповіла: — Було це так колись, а тепер все змінюється. Будь ласка, приїжджайте і відвідайте Україну...

— Добре — продовжує п. Галичин, — я хочу радо відвідати Україну, але хто мені поручить, що мене випустять і я знову вернуся до Америки?

На це п. Хохол: — Чомусь так воно буває, що хто туди їде, то вже сам не хоче вертатися, а тому ніхто не вертається.

Розмову перериває друга представниця, п. Кахно.

П. Кахно запитала п-ню Хохол, як вона може говорити про добре життя в підсовєтській Україні, коли п. Кахно сама жила там і добре знає, які страхіття робилися в Україні. „Мого власного батька совєти заслали на Сибір, і там він згинув, а дядька живим замордували за часів єжовщини"!

На це п. Хохол могла тільки відповісти, вже пробираючись до елевейтора, що часом бувають помилки, але кожний уряд може робити помилки!

— Та які ж це помилки — перервала п. Кахно. Мільйони таких „помилок" було в той час. А голод в Україні? Це вже не поодинокий випадок. Моя мама їздила в Москву і звідти привозила хліб, бо в Москві було повно хліба, а в Україні трупи валялися на вулиці!" — Але п. Хохол уже так поспішала, що тільки кинула у відповідь, що, мовляв, тепер живеться дуже добре — і вийшла.

Підсовєтська делеґатка пані Хохол намагалася створити враження, що між тим, що було перед смертю Сталіна, і тим, що є тепер під владою Маленкова, величезна різниця. Правда, вона не назвала імени померлого чи живого диктатора, але безугаву заявляла, що тепер все змінилося на краще, що тепер усе дуже добре, що Україна процвітає, що люди живуть і тішаться. Звичайно, вона не навела — та й не могла навести жадного реального доказу, що саме там поліпшилося з приходом Маленкова до влади, і які саме з заходів Сталіна тепер скасовано.

В усякому разі, ця зустріч дає можливість припустити, що кліка нового диктатора старається запевнити, що він далеко кращий за Сталіна, що він все змінить на краще і т. д. Але світ уже стільки чув усяких обіцянок та запевнень від совєтів, що втратив до них всяку віру. А зокрема ми, українці, які мали нагоду або самі бачити те, що виробляли совєти в Україні, або читати в їхніх же газетах, як вони тепер заганяють Україну на становище „меншого брата", — не маємо жадних підстав сумніватися, що зміни в Україні йдуть не до кращого, а до далеко гіршого. Звичайно, бідна п. Хохол, лікарка, що викладає в Київському медичному інституті і що, як сама сказала — стужилася вже за родиною і за Україною — мусить говорити те, що їй наказують, якщо хоче побачити ту родину і жити в тій Україні!..

П-ні Хохол говорила чистою українською мовою.

Л. К.

БАЗАР

(Закінчення зі стор. 2-гої)

відбуто воєнну нараду, в якій взяли участь: ген. Тютюнник, ген. Янченко, полк. Отмарштайн, підполк. Шрамченко, полк. Ступницький та полк. Сушко. Були думки, щоб тимчасово припинити дальший похід, а час використати на відпочинок та на відрядження ранених вояків закордон. Ген. Тютюнник був за продовжуванням рейду.

Так і зроблено. 11 листопада група була вже коло Радомишля. Захопити це місто не вдалось і треба було подаватись далі на південь. Перетявши головний шлях Житомир-Київ, група прибула 13 листопада до села Войташівка. З іншими групами не тільки що не об'єдналась, але й втратила з ними всякий зв'язок. Взявши ці обставини під увагу, штаб Повстанської Армії виніс рішення відступити в сторону польського кордону. За цим промовляв ще брак одягу і зброї...

Від Войташівки група взяла напрям на північний схід, щоб таким способом змилити ворога, який, попавши на слід повстанців, почав готуватись до великої протиакції! За короткий час повстанці опинилися біля села Леонівка. Там вони мали пригоду, про яку слід згадати. Розташувавшись в лісі на відпочинок, повстанці почули раптом в селі стрілянину і оклики: „ура" та „слава". Було ясно, що в селі йде бій між большевиками і якоюсь українською частиною. Як пізніше виявилось, цією частиною був Відділ Окремого Призначення полк. Палія, з яким так дуже хотів об'єднатись ген. Тютюнник. Волинська група, почувши, що в селі йде бій, поспішила на допомогу своїм, хоч як була втомлена. Вона захопила село разом з большевиками і Відділом Окремого Призначення. Полк Палій думав на Волинську групу, що це надходить підкріплення для большевиків, наказав відкрити вогонь і під його охороною відступити з села. Покинули село і большевики під натиском Волинської групи. Як бачимо, припадок звів під селом Леонівка дві бойові українські групи, що одна одну шукали, але несподівано й розвів. Сталося це 15 листопада 1921 року. Обидві ці групи не об'єдналися вже ніколи. Це було одною з причин трагедії під Базаром.

З-під Леонівки вирушив ген. Тютюнник з своєю групою на північний захід і дня 17 листопада став під селом Миньки Малі. Большевицьке командування натрапило на слід і розпочало ліквідаційну акцію. Волинська група опинилась в перстені. Там таки коло села Миньки Малі, над річкою Звіздаль, розігрався останній бій. Його наслідки для повстанців були дуже трагічні. Багато їх лягло на полі слави, багато попало в полон, а тільки мала частина з генеральним штабом прорвалась з перстеня і перейшла польський кордон. Повстанців розбила большевицька кавалерія під проводом Котовського.

Трагічна доля судилась тим повстанцям, що попали в полон. Спочатку їх зігнано до церкви в Миньках, а згодом переведено до церкви в Базарі.. ЧеКа робила допити, катувала їх і — розуміється — засудила на кару смерти.

Дня 21 листопада 1921 року виведено всіх полонених на поле біля Базару, там ще раз прочитано вирок, який кінчився таким модним у большевиків: „разстрєлять". До вироку був залучений список полонених, який відчитано. Засуджених було 359. Перед виконанням присуду чекісти пробували намовляти повстанців, щоб покаялись та виявили таємниці про повстанську акцію. За це „радянська влада їх помилує". На большевицькі провокації повстанці відповіли словами козака Щербака: „Я — козак 6-ої дивізії, Щербак, від себе і від козаків, яких знаю, кажу вам: ми бачимо, що нас чекає, і не боїмося смерти, але до вас служити не підемо. Коли ви нас поб'єте, знайте, що за нас поместиться весь український народ. А коли до українських вояків дійде чутка про вашу ганебну роботу, то за кров нашу вони будуть нищити все, що тільки має хоч малий зв'язок з вами, каторжани!"

По цих словах рознеслось по полі грімке „слава" і, як останній салют Україні, залунали слова національного гимну. Спів змагався з торохтінням кулеметів. По якомусь часі затихла пісня і стріли... Тільки з кривавої могили неслись стогони недобитих людей. Один повстанець мав ще настільки сили, що видерся з могили. Большевики намагалися його добити, але зібрані селяни не дали вчинити варварства, вирвавши з катівських рук „чоловіка з того світу", як вони казали.

***

Базаром закінчився останній бій визвольних змагань 1917-1921 років. Бій нерівний. Образом жертвенности українських повстанців хай буде таке маленьке зведення: Рейд тривав 15 днів. За цей час повстанці зміряли власними ногами шлях на 600 кілометрів. Пересічно мусіли проходити 40 кілометрів денно, зводячи при тому численні бої. Закінчили рейд геройською смертю, вкривши себе вічною славою. Український народ глибоко записав у своїй пам'яті подію під Базаром.

З ТЕАТРУ

„ЗАГУБЛЕНИЙ СКАРБ" — НОВА МУЗИЧНА КОМЕДІЯ

(Перед прапрем'єрою 29 листопада 1953 р. в Джерзі Сіті, Н. ДЖ.)

Наші театрали „застартували" восени ц. р. дуже похвально, дай Боже такими темпами продовжувати працю до кінця сезону. Нюйоркська Театральна Група, при співучасті Олімпії Добровольської та Йосипа Гірняка, поставила невмирущого „Мину Мазайла" — в Ню Йорку, Нюарку та Филаделфії, і в кожному з цих міст „гірняківці" мали прекрасний успіх. Филаделфійський Ансамбль Акторів (режисер Шашарівський) об'їздить тепер край з п'єсою Гр. Лужницького „Інваліди". А оце довідуємось з газетних оголошень, що в неділю, 29 листопада, відбудеться в Джерзі Сіті прем'єра нової української музичної комедії п. з. „Загублений скарб".

Зацікавлений читач спитає — а хто ж ставить цю комедію — Ню Йорк, чи Филаделфія? Чи може в Джерзі Сіті постав новий український театр?.. Цікавим зрадимо секрет: ні одне, ні друге, ні третє. Комедія буде поставлена трохи на бродвейський зразок: для її виставлення „продюсер" (він же й режисер), Мирон Чолган, заанґажував гурт переважно професійних акторів з Ню Йорку, Филаделфії і т. д., виключно тільки й одноразово для тієї п'єси. До участи в ній запрошено також сеньйора наших театральних сцен, Йосипа Гірняка, який і виступить в капітальній ролі таборового лікаря д-ра Психіятренка.

„Загублений скарб" І. А. Алексевича — це не тільки прем'єра першої музичної комедії цього талановитого автора на американській землі. Це взагалі перша оригінальна українська п'єса, написана українським автором, тут в Америці. „Загублений скарб" — це гостра сатира на наші „Таборові республіки" й еміґраційний побут, переплітана дотепними куплетами, аріями, пісеньками, до яких музику компонували майстри легкого жанру, Лев Гуменний і Богдан (Няко) Гірняк. Крім звичайної ілюстрації, в комедії введено теж оригінальні балетні вставки в оформленні нашої балерини, п-ни Роми Прийма. Сценічне оформлення А. Липчука.

З великою приємністю вітаємо з новим творчим успіхом І. Алексевича, автора незабутніх „Мамаїв" і „Блакитної авантури", що належить до золотого фонду в репертуарі був. Театральної Студії Й. Гірняка і залишається цінним вкладом в наш, такий скромний на еміґрації, драматичний доробок.

Так само вітаємо поворот на сценічні дошки його брата, Мирона Чолгана, одного з найталановитіших учнів Театральної Студії, який цим разом, виступить ще й у ролі режисера. В постанові комедії п. Чолган поклав особливу увагу на темпо і простоту гри, стараючись дати глядачеві ясно окреслені, але в пастелевих тонах полані акторські образи, а впарі з тим — розкрити у відверненому дзеркалі сатири образ історичної вже сьогодні „таборової епохи".

Все те разом — дотепний, гостро актуальний текст комедії, її музично - балетне оформлення, акторська обсада, режисерія, напевно запевнять їй довготривалий успіх серед нашого, зголоднілого на добру, нову п'єсу, глядача.

Після недільної прем'єри в Джерзі Сіті, такі ж самі прем'єри „Загубленого скарбу" відбудуться в Нюарку, Пасейку, Филаделфії і нарешті в Ню Йорку.

І. Кер.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками п'ятнадцяти-мільйонового Союзового майна!

● Геррі Шворц, співробітник Ню Йорк Таймсу, заявив у дискусії на тему „Вільний Світ і поневолена Европа", що коли вдасться закріпити тоталістичну диктатуру в совєтських сателітів у Европі, то після того Москва зможе це саме зробити в Англії, Франції і ЗДА.

● Бувший в'язень червоних ген.-майор Вільям Ф. Дін іменований заступником командувача 6 армії, що стоїть на західньому побережжі. Свої обов'язки він почне виконувати з 1-го січня 1954 р.

● НАУКА ●

ТЕХНІЧНО-БУДІВЕЛЬНІ КУРСИ В ФІЛАДЕЛФІЇ,

які очолює група фахівців механічного, хемічного та будівельного промислу проголошують отсим вписи на 3-місячні вечірні курси з таких ділянок:

1) Технічного креслення
2) Будівельного теслярства (carpenting)
3) Хемічних лябораторів

Початок курсів під 1) і 2) місяць грудень 1953, початок курсу під 3) місяць січень 1954.

Управа Курсів застерігає собі право зняти з програми кожний курс, на який не зголоситься щонайменше 10 учасників.

Щоб дати змогу ширшим кругам українського Громадянства здобути собі практичне та добре платне звання, оплату за курси усталюється невелику. Навчання розподілене на теоретичну та практичну частину, буде ведене в українській мові з подаванням потрібної термінології в англійській мові.

Зголошення: 1) в кооперативі „Базар", 822-823 N. Franklin St., Phila, Pa.; 2) листовно на адресу технічно-будівельні курси, 1219 Wingohocking St., Phila, 40, Pa. 3) в Українськім Клюбі Горожан на Френклін в приміщенні читальні на І-ім поверсі, в суботу 28.XI.53 від години 6-9 ввечорі, в неділю 29.XI.53 від год. 11-2 вполудне.

Правління Курсів.

УВАГА МЕШКАНЦІ НЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦІ! ВІЧЕ

у справі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ в Ню Йорку, під який закуплено „Стайвезант Касіно" і для вислухання звідомлення та плянів найближчої діяльности Дирекції корпорації „Український Народний Дім в Ню Йорку" відбудеться у великій залі названого будинку при 140-142 — 2-га Евеню,

В НЕДІЛЮ, 29 ЛИСТОПАДА Ц. Р. В ГОДИНІ 2:30 ПОПОЛУДНІ.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — — це сила!

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ...
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНГС!

Вступайте в члени У. Н. С.

Гіссові ще раз відмовлено в помилуванні

Вашингтон. — Федеральний Уряд в справах помилування знову відкинув просьбу Алджера Гісса про подарування йому решти в'язничної кари, до якої він засуджений за кривоприсягу. Гісс, засуджений 1950 року на п'ятирічне ув'язнення, почав відсиджувати свою кару в березні 1951 року. За бездоганну поведінку в тюрмі впродовж одної третьої частини відбутої кари (в цьому випадку після 20 місяців ув'язнення) в'язень може просити про подарування йому решти кари. З таким проханням Гісс звернувся в листопаді минулого року, але йому тоді однодушно відмовлено. Чи цьогорічна відмова була також однодушна, цього не виявив голова уряду в справах помилування д-р Пол Теппен. Але в листопаді 1954 року Гісс автоматично буде звільнений з тюрми, бо йому мусять, згідно з законом, подарувати решту кари в нагороду за добру поведінку в тюрмі. Управа в'язниці в Луїсбурґу в Пенсилвенії, де Гісс відбуває кару, повідомляє, що Гісс це зразок найкращого в'язня.

НІМЕЦЬКІ ПАРТІЇ У ЗАХ. БЕРЛІНІ СКАРЖАТЬСЯ НА АМЕРИКАНСЬКОГО КОМІСАРА

Берлін. — Вперше за весь час всі три німецькі демократичні партії у Західньому Берліні спільно заатакували високого комісара ЗДА, Джемса Конанта, за виданий ним дозвіл на відновлення передвоєнного часопису „Берлінер Цайтунґ", популярно відомого під окороченням „БЦ". Цей найбільш поширений колись у Берліні аполітичний популярний часопис належав до закритого гітлерівським режимом видавництва Ульштайна. Сам Ульштайн втік тоді до ЗДА і став американським громадянином. Німецькі партії були вже невдоволені з дозволу на відновлення часопису „Морґенпост", також власности Ульштайна.

Книжка й часопис — найнеобхідніші речі в домі культурної родини.

РОЗШУКИ

ТЕКЛЯ РИХЛЄВИЧ пошукує **АННУ РИХЛЄВИЧ** дочку Теклі і Казимира, що походила зі села Загайці, біля Підгайців. В 1916 р. ми жили разом в Seatle, Wash. До Америки приїхала до тіточної сестри Марії Фінфа. Хто знав би про неї, або вона сама прошу писати на адресу:
TEKLA RYCHLEWICZ
492 Claremont Parkway,
Bronx 57, N. Y.

Вуйка, проф. **ВОЛОДИМИРА ЧУДИНІВА**
та приятельку з Вангену
НІНУ НІЖНЯНСЬКУ
пошукує
Н. ЛИТВИНЕЦЬ
1424 — 19 Ave. N. W.
Calgary, Alta., Canada.

Пошукую **ТЕОДОРА ДЗЮБАН** ур. 2. 24. 1924, в селі Дебча, пов. Ярослав, Зах. Україна. До Америки виїхав 1948. Хто знав би про його місце замешкання, або він сам, прошу зголоситись до
PUCHTA ANNA
R. G. R. Katsojny Pocz. Biskupiec
Pow. Reszel, Woj. Olsztyn, Poland
або до:
J. PAWLIWEC
1635 W. Superior Street
Chicago 22, Ill. U.S.A.

BUY U. S. SAVING BONDS!

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 3. жовтня 1953 р., відійшов у вічність мій незабутній Вуйко

ДР. ЮЛІЯН ВАССИЯН

проживши 59 літ. Похорон відбувся 6. жовтня в Шікаґо, з похоронного заведення Братів Оленець до церкви св. о. Николая, а відтак на цвинтар.

Цією дорогою складаю прилюдну подяку д-р Томі Лапічакові за дбайливу лікарську опіку в часі недуги Покійного і рівнож йому і Панам: проф. І. Сеникові та інж. Ст. Куропасеві дякую за труд і старання в приготуваннях до похорону.

Щиро дякую ігуменові о.о. Василіян о. д-р Ґавлічові і його сотрудникові за відправлення похоронних Богослужень, а хорові „Сурма" під управою проф. О. Плешкевича за прегарний спів в часі панахиди. Дякую теж Приятелям і Знайомим Покійного, що так численно явилися на панахиді, а опісля на похороні.

Особлива подяка належиться представникам організацій за зворушливі промови над могилою Покійного, якими вони прощали Його. А саме: інж. Ст. Куропась від Централі ОДВУ і УНСоюзу, д-р Т. Лапічак від ПУН, поет Олесь Бабій від УГА, інж. А. Артимович від УСС, інж. Ю. Артюшенко від ОУН, інж. Ю. Дачишин від бувшої УВА, д-р А. Гасьцький від 2 відділу, а М. Лиґай від 52 відділу ОДВУ, та мґр. Я. Рак від молодшого громадянства.

Дякую почесній сторожі і Союзовцям 221 відділу, які причинилися до звеличання похорону.

Щиро дякую всім Товаришам і Приятелям Покійного, які жертвували Служби Божі, прислали вінки, та зложили мені вислови співчуття.

Сестрінка: МАРІЯ КУЗІВ з мужом РОМАНОМ і дітьми ЮРІЄМ та ІРИНОЮ-ЛЯРИСОЮ.

Вступайте в члени УНС!